

Projekt

FOSTER

Jak radzić sobie w życiu codziennym,
mądrze wykorzystując cyfrowe technologie?

Zestaw narzędzi edukacyjnych
dla wychowanków domów dziecka i ich wychowawców

Cykl szkoleń dla młodzieży

Zarządzanie finansami

Szkolenie 3/3:

Jak bezpiecznie korzystać z usług finansowych w sieci?

Scenariusz dla edukatorów

Spis treści

1. INFORMACJE DLA EDUKATORA	4
CHARAKTERYSTYKA SZKOLENIA	4
INFORMACJE ORGANIZACYJNE	4
2. PRZED SZKOLENIEM	5
JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO WERSJI B-LEARNINGOWEJ TEGO SZKOLENIA?	5
JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO TEGO SZKOLENIA W WERSJI ONLINE?	5
JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO TEGO SZKOLENIA W WERSJI STACJONARNEJ?	5
3. W TRAKCIE SZKOLENIA	6
AKTYWNOŚĆ 1: DOŚWIADCZANIE	6
AKTYWNOŚĆ 2: REFLEKSJA	7
AKTYWNOŚĆ 3: TEORIA	8
AKTYWNOŚĆ 4: TESTOWANIE	10
4. PO SZKOLENIU	11
5. NIEZBĘDNIK PROWADZĄCEGO	11
LINKI	11

1. Informacje dla edukatora

Charakterystyka szkolenia	
Cele	<p>Uczestnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ zwiększają swoją wiedzę na temat bezpieczeństwa finansowego ⇒ poznają definicję „phishingu”, „piramidy finansowej” i „cyberzłodzieja” ⇒ przećwiczą umiejętność rozpoznawania sytuacji bezpiecznych i niebezpiecznych w kontekście finansów
Efekty	<p>Po tym szkoleniu uczestnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ umieją rozpoznawać sytuacje zagrażające bezpieczeństwu finansowemu ⇒ mają wypracowane dobre praktyki, które mają na celu zwiększyć ich bezpieczeństwo finansowe

Informacje organizacyjne	
Czas trwania	45 minut
Formuła	Rekomendujemy realizację szkolenia w formule blended learning (b-learning). Można je także zrealizować w wersji online (e-learningowej), a przy dodatkowym wkładzie edukatora — całkowicie stacjonarnej.
Metody pracy	<ul style="list-style-type: none"> • cykl Kolba • praca zespołowa • dyskusja

2. Przed szkoleniem

Jak przygotować się do wersji b-learningowej tego szkolenia?

- ⇒ Kliknij w link podany w sekcji Linki i utwórz kopię szablonu tablicy na swoim koncie, podążając za instrukcją na ekranie.
- ⇒ Upewnij się, że w Twoim nowym pliku wszystko działa poprawnie. Pamiętaj, że Twój plik będzie miał już inny link niż ten podany w scenariuszu, ponieważ będzie należał do Ciebie i będzie umieszczony na Twoim, a nie na naszym koncie. Dlatego dla uczniów musisz wygenerować nowy link.
- ⇒ Jeśli chcesz pracować na wirtualnej tablicy: Poproś uczniów, aby utworzyli konta w Canvie i prześlij im mailem link do Twojej tablicy.
- ⇒ Jeśli nie chcesz pracować na wirtualnej tablicy: Przygotuj duże kartki A3, karteczki samoprzylepne i mazaki, aby uczniowie mogli swobodnie pracować.
- ⇒ Uwagi dot. niezbędnego wyposażenia sali:
  - dla uczniów: 1 urządzenie na osobę umożliwiające pracę online (smartfon/ tablet/ laptop/ komputer stacjonarny)

Jak się przygotować do tego szkolenia w wersji online?

Wszystkie wskazówki zostały zawarte w „Instrukcji dla edukatorów”.

Jak się przygotować do tego szkolenia w wersji stacjonarnej?

- ⇒ Przygotuj duże arkusze papieru, aby uczniowie mogli na nich swobodnie pisać, oraz markery.
- ⇒ Aktywność numer 1 bazuje na fiszkach z gotowymi sytuacjami. Jeżeli nie chcesz korzystać z tablicy w Canvie, zapisz przykłady na karteczkach samoprzylepnych. Na kartce A3 przygotuj tabelę zgodnie z szablonem.

3. W trakcie szkolenia

Aktywność 1: doświadczanie	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdzenie wśród uczestników umiejętności rozpoznawania sytuacji bezpiecznych i niebezpiecznych w kontekście finansów. • Praca wspólna. • Burza mózgów.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekaż uczniom link do tablicy, jeśli nie zrobiłeś/-aś tego wcześniej. 2. Zapoznaj uczniów z tablicą online: polem „start”, polem tytułowym i pierwszym zadaniem. Polecenie do zadania brzmi: Na fiskach macie wypisane różne sytuacje związane z płatnościami w Internecie. Zastanówcie się wspólnie, które z nich można określić mianem „bezpiecznych”, „niebezpiecznych”, a które mogą być jednocześnie bezpieczne i niebezpieczne (w zależności od sytuacji). 3. Upewnij się, że zadanie jest zrozumiałe dla wszystkich uczestników. 4. Zachęć do dzielenia się pomysłami na forum. 5. Fiszki przenieś na tablicy samodzielnie lub powierz to zadanie uczniom. Ustalcie sposób działania przed wykonaniem ćwiczenia. 6. Na koniec upewnij się, że każdy uczestnik zgadza się z zaproponowaną kategoryzacją.
Komentarz	<ul style="list-style-type: none"> • Nie zdradzaj prawidłowych odpowiedzi na żadnym z etapów ćwiczenia – zostaną one przedstawione w następnej aktywności. • Jeżeli uczestnicy nie są zgodni w kwestii przypisania danej aktywności, możesz zaproponować głosowanie.
Czas trwania	3 minuty na wprowadzenie + 12 minut na wykonanie zadania

Materiały	szablon tablicy w Canvie
-----------	--------------------------

Aktywność 2: refleksja	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Uświadomienie uczestnikom potencjalnych zagrożeń związanych płatnościami w Internecie. • Burza mózgów. • Praca wspólna.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czas na podsumowanie poprzedniego ćwiczenia. 2. Zweryfikuj poprawność przypisanych fiszek: <ol style="list-style-type: none"> a) Jeżeli zadanie zostało wykonane w pełni poprawnie: <ul style="list-style-type: none"> • Co przekonało Was do takiej kategoryzacji? b) Jeżeli pojawiły się nieprawidłowe przypisania: Przedstaw prawidłową kategoryzację i przenieś fiszki we właściwe miejsce, oznaczając je najpierw innym kolorem. Następnie zadaj pytanie: <ul style="list-style-type: none"> • Jak myślicie, z czego wynikają różnice? Dlaczego podjęliście takie decyzje? Zachęć uczestników do dzielenia się przemyśleniami na forum. 3. Następnie zastanówcie się wspólnie, dlaczego sytuacje na fiszkach ze środkowej kolumny („Bezpieczne, ale może stać się niebezpieczne”) nie są jednoznaczne? Co może wpłynąć, że staną się niebezpieczne? 4. Ponownie zachęć uczniów do dyskusji na forum.
Komentarz	<p>⇒ Prawidłowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bezpieczne: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Założenie konta przez stronę banku.</i> • <i>Płacenie rachunków przez Internet.</i> • <i>Wzięcie rat za pośrednictwem znanego serwisu aukcyjnego.</i> ○ Niebezpieczne:

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Wzięcie pożyczki przez niezabezpieczoną stronę, która przekierowuje do kolejnych nieznanymi platform.</i> • <i>Wysyłanie zdjęcia swojej karty płatniczej.</i> • <i>Podawanie danych logowania do bankowości internetowej.</i> ○ <i>Bezpieczne, ale może stać się niebezpieczne:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Podanie danych karty płatniczej na stronie internetowej.</i> • <i>Kliknięcie w link do transakcji płatniczej, która przekierowuje do innej strony.</i> • <i>Wzięcie pożyczki przez stronę, która nie jest w języku polskim.</i> • <i>Wpłaty na zbiórki charytatywne.</i> • <i>Kliknięcie w link w wiadomości e-mail, która informuje o niezapłaconych rachunkach.</i> <p>⇒ Aktywności z kolumny „Bezpieczne, ale może stać się niebezpieczne”: mogą być bezpieczne, jeżeli strony są zweryfikowane i zaufane. Jeżeli jednak nie znamy platformy, nie rozumiemy, dlaczego mamy podawać jakieś informacje lub kto jest autorem wiadomości/oferty, powinniśmy zachować szczególną ostrożność, ponieważ może to być aktywność cyber-złodziei.</p>
Czas trwania	10 minut
Materiały	szablon tablicy w Canvie

Aktywność 3: teoria

Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębienie wiedzy na temat zagrożeń finansowych w Internecie.
-----	--

Aktywność 3: teoria	
	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie dobrych praktyk bezpiecznego korzystania z usług finansowych w Internecie. • Burza mózgów. • Konceptualizacja pomysłów.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapytaj uczniów, z czym kojarzą im się pojęcia: phishing, cyberzłodziej i piramida finansowa. Przedyskutujcie każde zagadnienie po kolei. 2. Następnie poinstruuuj uczestników, że na tablicy przenosicie się do punktu 2. <p><i>UWAGA!</i> <i>Punkt 2 w Canvie składa się z 2 elementów: ramki z definicjami i tabeli.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Poproś, aby przyjrzeni się widocznym na tablicy pojęciom. Przeczytaj je na głos, a następnie podaj dowolne przykłady. 4. Upewnij się, że zagadnienia są dla uczestników jasne. 5. Poinformuj, że na tablicy przenosicie się do tabeli obok. Opowiedz po krótko o jej konstrukcji. 6. Wiedząc już, na co uważać w sieci w kwestii finansów, stwórzcie wspólnie dobre praktyki, którymi warto się kierować na co dzień. Zaznacz, że dobre praktyki powinny rozpoczynać się od czasownika w trybie rozkazującym, np. „nie podawaj...”. 7. Zachęć uczestników do dzielenia się pomysłami na forum. Pomysły może zapisywać w tabeli prowadzący lub uczestnik. Ustalcie tę kwestię przed rozpoczęciem dyskusji. 8. Zadbaj, by powstało minimum 8 dobrych praktyk. Ważne, by były one dla każdego zrozumiałe.
Komentarz	<ul style="list-style-type: none"> • Artykuły pomocnicze: <ul style="list-style-type: none"> ○ „Czym jest PHISHING i jak nie dać się nabrać na podejrzane wiadomości e-mail oraz SMS-y?” na stronie GOV: gov.pl/web/baza-wiedzy/czym-jest-phishing-i-jak-nie-dac-sie-nabrac-na-podejrzane-widomosci-e-mail-oraz-sms-y

Aktywność 3: teoria

	<ul style="list-style-type: none"> ○ „Cyberprzestępczość” na stronie GOV: gov.pl/web/cyfryzacja/cyberprzestepczosc ○ „Piramidy i inne oszustwa na rynku finansowym „: www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/piramidy%20finansowe%20calosc%20internet_48851.pdf
Czas trwania	5 minut na dyskusję + 3 minuty wprowadzenia + 7 minut na wykonanie zadania
Materiały	szablon tablicy w Canvie

Aktywność 4: testowanie

Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie uczestników do dzielenia się pomysłami, jak • Wzmacnianie inicjatywy.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjrzyjcie się wypracowanym wspólnie dobrym praktykom. 2. Podsumuj szkolenie, podkreślając, jak ważne jest weryfikowanie informacji oraz zachowanie czujności. Zachęć uczestników do stosowania wypracowanych przez siebie w poprzednim ćwiczeniu zasadom.
Komentarz	brak
Czas trwania	5 minut
Materiały	szablon tablicy w Canvie

4. Po szkoleniu

Aby uczestnicy mogli utrwalić nowo przyswojoną wiedzę, możesz im zarekomendować przygotowany przez nas pakiet tematyczny, a w szczególności:

- grafikę do pobrania na telefon pt. „Phishing?”
- grafikę do pobrania na telefon pt. „Nie daj się złowić! Przykłady phishingu”
- grafikę do pobrania na telefon pt. „Jak cyber-złodzieje przygotowują się do pozyskania Twoich danych?”
- grafikę do pobrania na telefon pt. „Czego potrzebuje cyber-złodziej, aby Cię przekonać do kliknięcia w link?”
- quiz pt. „Zarządzanie finansami”

5. Niezbędnik prowadzącego

Linki

Link do szablonu tablicy interaktywnej

[skrócony link]

bit.ly/SzablonFosterFinanse_3

[pełny link]

canva.com/design/DAFTWwbcjuk/IO5RYShkWpIEYvcGCRpzoA/view?utm_content=DAFTWwbcjuk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink&mode=preview

Ten scenariusz powstał w ramach:

Projektu nr EOG/21/K4/W/0051

FOSTER

**Jak radzić sobie w życiu codziennym,
mądrze wykorzystując cyfrowe technologie?**

Zestaw narzędzi edukacyjnych
dla wychowanków domów dziecka i ich wychowawców

finansowanego
w ramach:

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

partnerzy projektu:

**CTS Customized
Training Solutions**
Polska
www.cts.com.pl

CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych
CASE – Center for Social and Economic Research

**CASE – Center for Social
and Economic Research**
Polska
case-research.eu

Kara Connect
Islandia
www.karaconnect.com/is